

enkrat, ko bodo od tega sveta slovo jemali, v svojih oporokah Lavantinske mladenišnice ne pozabijo. Genljivi sklep vabila se prilično tako glasi: „Zapisniki milodarov prejšnjih let nam kažejo genljive zglede darežljivosti duhovnikov in vernikov. Nikar ne zaostajajmo za lepimi zgledi svojih prednikov! Res sicer je, da so se denarstvene zadeve zadnja leta britko spremenile: uboštvo med nami postaja vedno večje. Ali prav v tem obstoji visokost djanske ljubezni, da si ve kristijan tudi pri najpotrebnejših rečeh še kaj pritrpati, ako velja kaki visoki namen doseči. Tukaj je ta namen: duševni blagor Lavantinske škofije, katero kakor svojo duhovno mater spoštujemo in tudi spoštovati moramo. Ta mati nam kaže toliko praznih dušno-pastirskih služeb in ponavlja z užaljenim sroem besede Kristusove: „Žetev je velika; pa delavcev je malo“. (Luk. 10, 2). Ne preslišimo tožečega glasa svoje duhovne matere; ampak stopimo skupaj, podajmo si roke, in pomagajmo vsak po svoji moči, da novo mladenišnico tako trdno ustanovimo, da se našej škofiji za naprej ne bo več bati pomanjkanja duhovnikov. Naš milostljivi knez in škof so v ta namen že darovali 2500 fl. Spodobi se, da za Njimi najpoprej mi duhovniki gremo k darovanju. S tem najbolj lepo prvič svojo hvaležnost skazemo za duhovniški poklic, ki smo ga brez zasluženja od Boga prejeli, drugič svojo hvaležnost naproti našim dobrotnikom, ki so nas v šolah podpirali; kajti brez tuje pomoči bi pač mnogi izmed nas duhovniškega stana ne bili dosegli. Zlasti so mnogi mlajši duhovniki že po več let iz ravno te ustanove zdatne podpore prejeli, za katero zdaj na pomoč kličemo in vabimo. Kar so drugi nam storili, povrnimo mi zopet drugim! In tretjič dopolnimo z tem sveto dolžnost, katero nam Tridentinski zbor nalaga, ki po vseh škofijah mladenišnice ustanoviti veleva. In zares; med vsem tem, karkoli mi po svoji človeški slabosti pripomniti zamoremo, da našej škofiji dobrih duhovnikov nikdar manjkalo ne bode, je gotovo najzdatnejši pomoček ta, da semenišče za dijake ustanovimo. Pa tudi verniki, ki bodo to vabilo brali, njegove važnosti prezrli ne bodo; vsaj ravno oni britke nasledke pomanjkanja dušnih pastirjev najprej in najbolj občutijo, ter tolikokrat škofijstvu svoje težave tožijo in za dušne pastirje prosijo, pa se jim pomagati ne more! Tudi vernike tedaj vabimo, da pri ustanovitvi dijaškega semenišča tako rekoč, kakor botri in botre pristopijo. Vsak, še tako mali dar bodo dušni pastirji hvaležno sprejeli in preč. škofijstvu odrajtali.*) Morebiti se tudi najdejo v kateri fari (ali v dveh farah skupaj) bolj premožni in za božjo čast vneti dobrotniki, ki bi napravili ustanovo za enega dijaka, tako namreč, da bi zamogel vedno eden dijak tiste fare v mladenišnici prebivati. Gotovih

*) Tudi „Slov. Gospodar“ bo milodare za dijaško semenišče zdaj in zanaprej rad sprejemal, naznanjal in kn. šk. konzistoriju oddajal. Vredno.

2000 goldinarjev bi za eno ustanovo zadostovalo. Dosihmal imamo 7 takih ustanov; izmed njih je 6 od duhovnikov založenih, eno pa je neka pobožna žena napravila, ki je svojo gorico mladenišnici sporočila. Novo mladenišnico bodo milostljivi knez in škof 1. maja blagoslovili in njenemu namenu izročili. K tej slovesnosti so duhovniki iz vseh delov škofije ob enem povabljeni. Sklenemo to poročilo z srčno željo, naj bi obudil ljubi Bog toliko dobrotnikov po škofiji, da bi se mladenišnica že skoraj v obeh nadstropjih napolnila z dijaki bistre glave in pobožnega srca, ki so za duhovniški poklic navdušeni.

Fr. K.

Gospodarske stvari.

Cestno blato kaj je vredno.

M. Cestno blato nastane iz kamenja ali prodeca, kterege kolesa po cešti se potakajočih vozov sterejo. Vih tega ima pa tudi še mnogo organskih snovi v sebi zlasti živalskih izločkov in rastlin, ki ob cesti in po nji rastejo. V novejšem času so cestno blato v kantonu Bernskem na Švicarskem kemično preiskali in našli, da ima to blato 1.14 odstotkov malca ali gipsa v sebi, 1.13% fosforovokislega apna, 1.79% ločljive kremenove kisline, 0.051% klorovih alkalij, 7.20% organskih snovi in sledujoč 0.2% dušeca ali gnojilca. Seveda cestno blato ne bode po vseh krajih jednako sestavljeno, ampak njegova sestava in njegovi deli se bodo glavno ravnali po kamenju ali prodecu, z katerim se cesta navaža. Gotovo pa je, da se cestno blato prav dobro prilaga v napravo raznega gnojilca posebno pa za napravo komposta za travnike in senožeti. Cestno blato na travnik potrošeno, zlasti če se mu še nekaj lesnega pepela primeša, izvrstno gnoji. Na Švicarskem cestno blato prav skrbno spravljajo in z njim razna zemljišča gnojijo. Priprosti račun kaže, da imamo v cestnem blatu prav dober kup in priročno sredstvo in pomoček brez velikega truda si naše poljske in travniške pridelke izdatno pomnožiti.

M. Perzijanska zelenomesnata sladka dinja. Število raznih sort sladkih dinj je precej veliko. Posebne priporočbe vredna je gori imenovana Perzijanska zelenomesnata sladka dinja. Sad je okusnega, zelenega mesa. Seme te dinje se dobiva pri semenskih trgovcih in gotovo tudi pri Berdajsu v Mariboru. Domovina dinjam se jutrove dežele zlasti pa Armenija. Pri nas se dajo vzrediti pod milim nebom le po toplejših krajih. Posebno lepo storé v vinogradih po novih jamah, kar pa seveda se ne sme v redno pridelovanje dinj priporočati, ker bi to bilo vinogradu na škodo. V bolj severnih krajih dinjo le prirejajo v toplih vrtnih hišah. Tudi pri nas mora biti leto posebno toplo in ugodno, če se

božejo lepe in okusne dinje prirediti. Od leta 1868. sem ni bilo več takega. Seme sladke dinje se seje zdaj v gnojne grede ali pa tudi prav pod milo nebo brž ko se ni več slane bati. Iz gnojnih gred se sajenice po potrebi, ko ne pretijo več mrazovi, na pripravne vrtno gredice presadijo. Napravijo se tako imenovana gnojna gnezda, t. j. kopice z gnojem pomešane prsti. V sredi se jim naredi mala globelja, v katero se potem ali koj seme ali pa že v gnojni gredi prirejene sajenice posade. Postranske trte se jim morajo marljivo poščipovati. Da sad po prstni mokroti ne začne gnjiti, treba ga je na deskice, strešne opeke itd. polagati. V prav toplih letih pa tudi tega ni treba, že brez tega tudi lepe in zdrave prirastejo.

M. Kako z krompirjem ravnati, da tudi po leti dolgo užiten ostane. Postavi se kotel z vodo na ogenj. Ko voda v kotlu popolnoma zavreje, se krompir z pomočjo jerbasa ali primerne mrežice v vrelo vodo pomoči in kakih 4 sekund v nji podrži. Na to se krompir v jerbasu ali mreži iz kropla potegne, na tla izsuja, da se odteče in osehne. Tako se ravna z vsem krompirjem, kar si ga kdo za poletno porabo hraniti hoče. Hranuje se potem v suhi in hladni kleti. Kaljivna moč se na tak način do cela zaduši in krompir ostane do novega užiten in okusen. Tako pre na Francoskem ravnajo gospodinje z krompirjem.

M. Kako rijine madeže iz perila spraviti. Vzame se tako imenovane cinkove soli, vitriol tudi beli vitriol imenovan, raztopi v vodi in z to vodo madeži v perilu perejo. Na to se potem celi kos perila, srajce, rutice ali kar bodi v topli vodi izpere in madeži preminejo. Železna sol, ki ravno madeže v belem perilu dela, se v cinkovi soli raztopi in tako iz perila odpravi. Deteljna sol, ki se tudi pogosto za isti namen rabi, je posebno za večkratno pranje istega perilnega kosa, preostra in lahko platno pregloda.

Gospodarske in tržne novosti. Zimna pa tudi jarina, sadovno drevje in vinogradi skoro povsod dobro kažejo na Slovenskem pa tudi po drugod; nepovoljni glasovi nam dohajajo le iz Šlezije in Tirolske; ondi je zima uničila zimino, morali so njive preorati in jarino sejati, tudi miši so storile mnogo škode, tukaj pa so zimski mrazovi poškodili vinsko trto tako, da so okice večjidel postale črne in odpale, na Ogerskem okoli Kaniže so setve meseca marca tudi trpele zavolj silnega mraza, so si pa sedaj zopet opomogle; na Českem so spomladanski vetrovje polomili mnogo pitovnega pa tudi drugega lesa; na Ogerskem, zlasti blizu Pešta tožijo o dragoči delavcev, fl. 1:50—2:50 tirjajo na den, to pa z hrano vred; to je tem bolj hudo za posestnike, ker nima vino nobene cene; ljudje pijejo rajši pivo, ali „šnops“, ker je vino zaradi prevelikih dač in pri krčmarjih še zaradi silnega

„daca“ predrago pitje. Vinska trta je sploh dobro dozorela, zimo srečno prestala in sedanje hladno vreme prezgodno gnanje dobro zadržava; če ne pridejo hude slane ali toče, nadjajo se povsod vesele ker obilne bratve. Kupčija pa sploh že več mesecev nekako v ceni stoji, bodi zrnje, vino ali živina, ki se na prodaj ponudi. Na Francoskem je trs že precej izgnal in je toraj bil močno poškodovan, ko so nedavno močne slane pritisnile; največ kvara pa dela tamošnjim vinogradom trtna uš, ki je po mnogih krajih $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$ vinogradov do čista pokončala!

Sejmovi na Štajerskem. 1. maja Celje, Ljubno, Verače, Lipnica, Muta, Hajdina, sv. Barbara v Halozah, Velenje, Vransko; 3. maja Podsreda, Loka, sv. Križ pri Ljutomeru, Gora ptujška; 4. maja Videm, Gornjigrac, Slov. Bistrica, Straden, sv. Juri na juž. železnici, sv. Miklauž na Draslinji.

Sejmovi na Koroškem. 1. maja Kapla, Freže, Saksenburg, 3. maja sv. Andraž; 4. maja Labod, Podklošter, G. Drauburg, 6. maja Črna.

Dopisi.

Iz mariborske okolice. (Priporočba spretnega lesorezca). — Popotnik po lepih „Slov. goricah“ bode zapazil pri stezah, hramih, na gričih pogostoma okusno izrezane nove podobe našega Odrašnika na križih, podobe Matere božje itd. Verno ljudstvo jih je oskrbelo. Tem leži so pa to storili, ker imajo v svoji sredini domačega umetnika stanujočega pri sv. Trojici namreč g. Leopolda Perkota. Že od l. 1868. sem izdeluje omenjeni lesorezec podobe. Nekoliko časa se je mudil pri slovečem umetniku strokovnjaku g. Gschilu v Gradcu, kjer se je še bolj izuril. Da je g. L. Perko spreten v lepem svojem opravilu, kažejo dobro izdelane podobe, raztresene po Slov. goricah in še daleko okoli, katerih je že blizu 50 izdelal. Podobe Marije, svetnikov itd. je izdelal za različne cerkve. Priporočujemo ga z dobro vestjo vsem, ki želijo oskrbeti enakih podob, temveč, ker je naš rojak. Čestokrat se najdejo križi, podobe svetnikov itd. tako slabo izdelane, da nikakor ne vzbujajo tistih požnih čutov, katere bi vzbujati imele!

Iz celjske okolice. Vsa okolica je slovenska, razun Vojniškega trga, teharskega župana in njegovega beriča. Da je stopil teharski župan v družbo izobraženih mož, ki kaj več znajo, kakor navadni „paver“, kaže to, ker si zajemlje modrosti iz turške „Cillier Zeitung“ in iz dunajskega „Kikeriki“! V Teharjih imajo neki že 2 učiteljici, ki ta posel opravljate iz zgolj človekoljubja in iz ljubezni do vboge, zanemarjene mladine, nobena ne zna slovenski! One so do srenje tudi velikodušne; zapustivše jima odločeno stanovanje, plačujete si ga same! — Ko bi pa kdo mislil, da je v Teharjih